

ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΒΑΣΑΝΑ ΚΑΙ ΘΡΗΝΟΙ

ΤΟΥ ΤΟΡΚΟΥΑΤΟΥ ΤΑΣΣΟΥ

(Γραμμένα μέσα στὸ Φρενοκομείο)

Δ'.

"Ένας ελαφρός χτύπος στὴν πόρτα μᾶς εἰδοποίησε πὸς ἦταν καιρὸς πιά νὰ χωριστοῦμε..."

"Ὁ, πόσο γρήγορα περνῶν ἡ ὥρα, ὅταν εἴμαστε κοντὰ στὴ λατρευτὴ μᾶς!..."

Μπῆξε ὁ Μοῦσαι καὶ μᾶς πληροφορήσε πὸς εἶχαν περάσει Παρατάριον ἀπὸ δύο ὥρες, ἀπὸ τότε πού βρισκόμαστε μαζί.

— Ἡ πόλες, πρόσθεσε, σὲ λίγο θὰ κλειστοῦν, κ' ἡ πρηνήτισσα πρέπει νὰ γυρίσῃ στὸ παλάτι, πρὶν προσέξουν τὴν ἀπουσία της...

Ἡ Λεωνώρα βόηξε σωστὴ αὐτὴ τὴν παρατήρησι κ' ἐτοιμαζότανε νὰ φύγῃ...

Ἄλλὰ τὰ δάκρυα, πού ἔτρεχαν ἀφθονα στὰ μάγουλά της, προδίδαν τὴ θλίψι τῆς τῆς ἀτέραντη.

— Χαίρε, Τορκουάτε!... καὶ εἶπε ἀγκυλιώζοντας με. Ἐχε γαῖά, ἔχε γαῖά!...

Ποῖος θὰ ἔσει, ἀλλοίμονο, ἂν θὰ ξαναδοῦμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, ἀπάνω σ' αὐτὴ τὴ γῆ ὅπου πονέσαμε τόσο πολὺ...

Χαίρε, ἀγαπημένη μου, καὶ πάλι χαίρε!...

Καὶ περιβάλλοντας μὲ τὰ χεῖρά της τὸ λαοὺ μου, γέμισε τὸ πρόσωπό μου μὲ δάκρυα λέγοντας:

— Ἀλλοίμονο, θὰ ξαναδοῦμε ποτὲ αὐτὴ τὴν εὐτυχία πὸς δοκίμασαμε σήμερα!

Ἐπὶ τέλους, ἴσπερ' ἀπὸ πολλὰς προσπάθειες κ' ὄσπερ' ἀπὸ ἀτέλειων φίλα, ἀποσπάστηκε ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μου καὶ βῆξε ἔξω...

Ἡ πόρτα τῆς ἐξόδου σὲ λίγο κλείστηκε βαρεῖα κ' ἐγὼ ἔπεσα μισοτεταμένως στὸ κρεβάτι μου...

Ἥμιον μόνος μου, μόνος μου μὲ τὴν θλίψη μου καὶ μὲ τὴν ἀτέλειά μου!...

Μὲ δειχνὸν πιά σὶν κανένα ὄν ἀξιοπεριεχοῦ σ' ἐκείνους πὸς ἐπισκέπτονται τὴ φυλακὴ μου...

Σήμερα ἀνοίξαν τὴν πόρτα τῆς φυλακῆς μου κ' εἴτασαν μέσα ἕναν ἀνθρωπο ντυμένον κομψά, πὸς ἀπὸ τὴ φωνὴ του κατὰλαβη πὸς ἦταν Γάλλος.

Μοῦ φάνηκε, μάλιστα, πὸς τὸν εἶχα δεῖ καὶ στὸ παλάτι τῆς Γαλλίας, ἀλλὰ ζωήλωσα τὰ μάτια μου.

Ντροπισμένος ἀπ' τὴν καριότητα μου, ἐπιθυμοῦσα νὰ κρηγῶ στὰ κατόρθωτά της γῆς.

Ὁ ἀνθρωπος αὐτὸς δὲν μοῦ ἀπλήθυνε καμμιὰ λέξι. Μὲ νόμισε τρελλό!

Ἀλλοίμονο! Δὲν μπόρεσα νὰ διαβάσῃ στὸ πρόσωπό μου τὴ θλίψη μου καὶ τὴν ἀτελειά μου;

Ἡ καρδιά μου θάταν ἀπὸ πέτρα. Ἐγὼ ὄμωσ τὸ θυμῆθηκα...

Ὁ γνησιὸς αὐτὸς ἀνθρωπος ἦταν ὁ ἐνδοξὸς συγγραφεὺς Μονταίνι! Τὸν εἶδα νὰ διπλασιάζῃ τὴ σοβαρότητά του καὶ νὰ περνῆ ἀμίλητος ἀπὸ μπρὸς μου...

Τὸ κεφάλι μου ζαλίζεται, τὸ λογικὸ μου γίνεται θολό, τὸ θάρρος μου σβένει...

Ἀλλοίμονο, ἀλλοίμονο... Πόσο εἶμαι ἀξιολύπητος!

οἰστρον μόνου οἱ Μακεδόνες, οἱ Ἑβραῖοι, οἱ φρενογίαιροί, τὰ ρόπαλα, τὸ γαϊτανάκι καὶ ἡ κλαστικὴ γκαμῖλα.

Μετὰ πάροδον πολλῶν χρόνων, ὅταν αἱ Ἀθήναι ἀπέκτησαν τὴν ὁδὸν Σταδίου καὶ πολυαριθμοὺς ἀμάξας, ἐπαρουσιάσθησαν οἱ ν τ ο μ ι ν ο φ ὀ ρ ο ι. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, φέροντες κομψὰ ντύματα καὶ μαζὸς μασκες, περιήρχοντο ἐπὶ ὁδὸς τὸ σωματιζόμενον τρίγωνον τῶν ὁδῶν Ἐρμοῦ, Αἰόλου καὶ Σταδίου, ἐφ' ἀμαξῶν, καινούμενοι μὲ καλαμίτι ἀπὸ τοῦ πλήθους καὶ προγαλαζίζοντο, διὰ τῶν κρηγῶν:

— Ἔστω! Ἀκροῦ ὁ γάμος σου! Φορεῖς φανελά κ' Κόψ' τὸ δέντρο! Πόλειος! καὶ ἄλλα ἐπαφρονήματα, τὰ ὁποῖα ἀνέβλυζαν μέσα εἰς τοὺς Ἀθηναίους δρόμους, πνευματώδη καὶ πρόσχαρα...

ΘΕΟΔ. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

Ποῖος θὰ τὸ πιστεῦσε πὸς τὸν ἴχο τῆς καμπάνας πὸς προτῆτερα μ' ἐνοχλοῦσε τὸν περιμένω τώρα ἀντιπόνο;

Οἱ ἀργοὶ καὶ μεγαλόπρεποι ἴχοι μου μὲ ἀποσποῦν ἀπὸ τὴ μελαγχολικὴ μου μοναξιά καὶ διαλύουν τὴ σιωπὴ, ὅπου περνῶ τῆς θλιβερῆς μου μέρες...

Τοῖς εὐγνωμονῶ, γιατί μοῦ ἀπομακρύνουν γιὰ μιά στιγμὴ τὴν ἐνθουσιαστικὴν ἀνάμνησιν τῆς δικαιοσύνης μου...

Νύχτωσε... Θὰ μπορέσω νὰ γράψω ὅλες τῆς παραφροσὲς ἰδέες μου; Συλλογίζομαι προτῆτερα τὴ σκέψη αὐτήν πὸς με βασανίζει ἀπὸ τὸν καιρὸ πὸς βρισκόμαι μέσα σ' αὐτὴ τὴ μισητὴ φυλακῆ.

Χίλιες σκοτεινὲς σκέψεις ἀποσχομοῦσαν τὸ νοῦ μου, ὅταν ἄξαφνα ἄκουσα τὸ νιοῦρισμα τῆς γάτας.

Ἐσφῆθη ὡς τὸ παράνοη μου γιὰ νὰ ἰδοῦ πὸς βρισκόταν αὐτὸ τὸ ζῶο.

Τὴν εἶδα νὰ βαδίξῃ ἀτάραχη στὴ στέγη ἑνὸς γειτονικοῦ σπιτιοῦ...

Ἄχ, πόσο ζήλεμα τὴ λευτεριά της, τὸν περιπάτο της...

Ἄλλὰ πὸς πάντων ἐλευθέρουσα τὴν ἀδάμαστη ἐκάνοτητα ποῦνον αὐτὰ τὰ ζῶα, νὰ βλέπουνε καὶ μέσα στὸ σκοτάδι.

— Ὁραία μου γάτα, φωνάζει, δάνεισε μοι γιὰ λίγες μέρες τ' ἀστραγαλῶτά σου μάτια, γιὰ νὰ μπορῶ στὰ βάθη τῆς νύχτας νὰ γράψω, νὰ διαβάσω καὶ νὰ μὴ βοηθῶμαι μὲς στὰ πικρὰ σκοτάδια πὸς ζυνοῦνε στὴν καρδιά μου τὴ θλίψη καὶ τὴν ἀτέλεισιν καὶ μὲ κίονιν νὰ προτιμῶ χίλιες φορὲς τὸ θάνατο...

Ἄλλὰ ἡ γάτα καθόλου δὲν ἀπονοήθηκε. Κι' ἔμεινε μόνος, μόνος μὲ τοὺς θλιβεροὺς μου πόθους.

Ἐσκόπευα νὰ γράψω δύο ἔπη, τέσσερες τραγωδίες καὶ πολλὰ ἄλλα πεζά, ἔργα πὸς τὰ εἶχα ἀρχινήσει καὶ πὸς θὰ τάκανα πολὺ ἐνδιαφέροντα.

Σκόπευα νὰ συνδυάσω τὴ φιλοσοφία καὶ τὴν ποίησι κ' ἔτσι ν' ἀπαθανάτισα τὴ μνήμη μου.

Τώρα διωξ, κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τόσοσ κατατογμῶν, παρατήρηκα ἀπὸ κάθε ἐλπίδα ὄψεως.

Θὰ εἰσφοροῦσα πιά τὸν ἐαυτὸ μου εὐτυχιμένο, ἂν μποροῦσα μονίχα νὰ σβῶσι τὴ φλόγα πὸς μὲ καίει...

Ἄν ἔβγαινα ἀπὸ δῶ, θὰ γλύτωνα τὴν ἰστέια μου, πὸς τὴν ἔχω πιά πάντα χαμένη. Θὰ περνοῦσα τὴν ἱστορικὴ ζωὴ μου τιμα, χωρὶς βάσανα καὶ χωρὶς προσβολῆς.

Ἄν οἱ ἀνθρωποὶ ἀρνιόντουσαν νὰ μὲ βοηθῶσιν, θὰ πῆγαινα μὲ τὰ ζῶα στὶς βόρεις καὶ στὶς ἀερολοτιμῆς νὰ σβῶσι ἐλευθέρω τὴν διψή μου.

Ἐκεῖνο πὸς μὲ τρομάζει πὸς πολὺ εἶνε ἡ διάρκεια τοῦ μαρτυρίου μου κ' αὐτὴ ἡ ἰδέα μὲ κάνει ἀνίκανο νὰ σκεπῶ καὶ νὰ γράψω.

Ἡ φυλάξις μου ἢ παντοτεινὴ κ' ἢ ἀγαπάθησι γιὰ τὸ βράδαρο τρῶπο πὸς μὲ μεταχειρίζονται, μεγαλοῦνε τὴ λήθη μου πὸς πολὺ.

Τὰ ἀνάθαρτα καλλιὰ μου, τὰ μακρὰ γένεια μου καὶ τὰ κοινοελλασμένα ροῦχα μου προκαλοῦν ἀηδία καὶ σὲ μένανε τὸν ἰδο.

Ὁ, Θεέ μου, μὴν ἐπιτρέψεις ποτὲ ξανά νὰ παρουσιασθῶ ἔτσι στὴ λατρευτὴ μου Ἐλεονώρα!...

Ποτέ, Θεέ μου!...

ΤΟΡΚΟΥΑΤΟΣ ΤΑΣΣΟΣ

ΗΠΕ ΡΩΤ ΚΕΣ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ

Στὸ Ζαγόρι τῆς Ἡπειροῦ ὑπάρχουν ἡ ἀκόλουθες προλήψεις:

Ἄμα ἕνας ἀνθρωπος περνάει ἀπὸ λαγκαθὶ καὶ τοῦ φωνάζει κανένας, δὲν πρέπει νὰ τοῦ ἀποκριθῇ, γιατί τοῦ παίρνουν οἱ διαβόλοι τὴ λαλιά καὶ βουβαίνεται.

Τὰ Δωδεκαήμερα δὲν πρέπει νὰ λούζονται ἡ γυναῖκες, γιατί τίς πιάει ποικεφάλος. Τὸ ἴδιο καὶ τοῦ Ἀη-Λαζάρου καὶ τοῦ Ἀη-Θοδώρου.

Ὅταν πρωτομπαίνει τὸ θεμέλιο σ' ἕνα σπίτι, δὲν πρέπει νὰ στέκεται κοντὰ, γιατί σοῦ παίρνουν τὸν ἴσσο καὶ τὸν θεμελιόνου.

